

ความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอ
วาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
Expectations of teachers and educational personnel regarding the leadership of
school administrators In Waritchaphum District Under the juris diction of Sakon
Nakhon Primary Educational Service Area Office 2

สิริลักษณ์ ศิริวงษ์ขันธ¹
จารุวรรณ นาคัน²
ปวินท์ เทพคุณหมิมิตต์³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภовาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 (2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภовาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยการจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนอำเภовาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 425 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 203 คน สำหรับการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลากตามสัดส่วนที่กำหนด

ผลการวิจัย พบว่าระดับความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเปรียบเทียบ จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระดับความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภовาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคาดหวังแตกต่างกัน ที่ระดับ 0.5

คำสำคัญ : ผู้บริหารสถานศึกษา ภาวะผู้นำ ความคาดหวัง

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the level of expectations of teachers and educational personnel towards the leadership of school administrators in Warichphum District. Affiliated to the Sakon Nakhon Primary Education Area Office, District 2 (2) to compare the level of expectations of teachers and educational personnel towards the leadership of school administrators in Warichphum District. Affiliated to the Sakon Nakhon Primary Education Area Office, District 2 by classification according to gender, position, size of educational institution and work experience. The population in this study includes teachers and educational personnel working in schools in Waritchaphum District, affiliated to the Sakon Nakhon Primary Education Area Office, District 2 for the 2023 academic year, with a total population of 425 people in the study. Simple Random Sampling was used by drawing lots according to the prescribed proportions according to Cracy and Morgan's table. A sample of 203 teachers was btained using the percentage criteria by a multi-step random method.

The results of the study showed that the results of the comparison Classification by Status It was found that there was no difference overall. The results of the comparison by the size of the educational institution showed that there was a statistically significant difference in the overall level. The level of expectations of teachers and educational personnel at On the leadership of school administrators in Warichphum District, affiliated to the Sakon Nakhon Primary Education Area Office, District 2, with different work experiences. There are different expectations at the level of 0.5.

Keywords : School Administrators Leadership, Expectation

บทนำ

ในโลกยุคปัจจุบัน ผู้บริหารต้องสามารถเป็นผู้นำบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของหลักสูตรและแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ได้ผู้บริหารยุคใหม่ จึงต้องเตรียมตนเองให้มีคุณลักษณะและขีดสมรรถนะที่เหมาะสม (สกลรัตน์ กมฺพาคม, 2550, หน้า 9) นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรู้ทางวิชาการและด้านความสามารถในการบริหาร ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์นี้จะทำให้งานเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (ชัยเสฏฐ พรหมศรี, 2550, หน้า 41-48) คุณลักษณะของผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารโรงเรียน ความศรัทธาและความเชื่อมั่นที่ครูมีต่อผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพและคุณภาพในการปฏิบัติงาน (บุญธรรม ไวยมิตร, 2553, หน้า 2)

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะบทบาทและหน้าที่ของตนเอง เพื่อนำพาการบริหารงานในโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ (ชัยเสฏฐ พรหมศรี, 2550, หน้า 41-48) คุณลักษณะของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อการ บริหารงานของโรงเรียนเป็นอย่างมาก ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะที่ดีที่เหมาะสมมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ การบริหารงานจะได้รับความร่วมมือจากคณะครูทุกคน (เมธา ภูมิเขต, 2554, หน้า 2)

โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด ทั้งด้านวิชาการ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านสมรรถนะของผู้เรียนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีปัจจัยในการบริหารที่เป็นตัวสนับสนุนทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงาน งบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป (ผ่องพัทธ์ สุดสวาท, 2554, หน้า 2) จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า โรงเรียนที่จะประสบผลสำเร็จมักจะมีผู้บริหารที่มีความสามารถในการเป็นผู้นำและรู้จักการมอบหมายงาน เห็นความสำคัญในเรื่องความคาดหวังของครู อันจะนำไปสู่ความพึงพอใจในการทำงาน สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น และชักจูงให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในงานของโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นองค์กรคุณภาพด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยนวัตกรรม ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนและกำหนดนโยบาย บทบาทหน้าที่ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในปัจจุบันพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาหลายคนก้าวไม่ทันการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและการปฏิรูปการศึกษา ไม่เข้าใจวิธีดำเนินงานการใช้สื่อและเทคนิคต่างๆ ไม่สามารถสอนงานได้ ขาดการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารมักให้ความสำคัญกับงานด้านอื่นๆมากกว่าการศึกษา ซึ่งจากสภาพปัญหาและความเป็นมาที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในสิ่งที่จะทำให้การศึกษาถึงความความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภวาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สกลนคร เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลและแนวทางนำเสนอให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภวาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภวาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยการจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภวาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนอำเภวาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 รวมทั้งสิ้น 425 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ตั้งอยู่อำเภวาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 คัดเลือกแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 203 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการจำแนกตามเพศ ขนาดของสถานศึกษา สถานภาพการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ของครูและบุคลากรทางการศึกษาในอำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภวาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ทั้งหมด 5 ด้านได้แก่ 1) ด้านบริหารงานเชิงกลยุทธ์ 2) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ด้านชักนำจูงใจโน้มน้าวใจ และ 5) ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่นๆ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดทำแบบสอบถามผ่าน Google form ให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 203 คน จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาเก็บรวบรวมเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำผลที่ได้มาตีความและนำเสนอเป็นข้อความบรรยายเชิงเนื้อหา

5.2 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) การประเมินคุณภาพความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภวาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 60.60 และเพศชาย จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 39.40 ข้อมูลด้านสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า มีตำแหน่งบุคลากร มากที่สุด จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 67.0 และครู จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 ข้อมูลด้านขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูและบุคลากรที่ตอบแบบสอบถามมีขนาดสถานศึกษา ขนาดกลางมากที่สุด จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 50.2 รองลงมาคือขนาดใหญ่ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 22.7 และมีขนาดเล็ก จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 ตามลำดับ ข้อมูลด้านประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีประสบการณ์ในการทำงาน 10–20 ปี มากที่สุด จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 และมีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 20 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภวาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ระดับความคาดหวังโดยรวมของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภวาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จากการวิเคราะห์ภาพรวม ดังกล่าวผู้ศึกษาขอเสนอผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษา แยกเป็นรายด้าน ดังนี้ อันดับที่ 1 ด้านบริหารงานเชิงกลยุทธ์ อันดับที่ 2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ อันดับที่ 3 ด้านชักนำ จูงใจ โน้มน้าวใจ อันดับที่ 4 ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ และอันดับสุดท้ายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปได้ ดังนี้

2.1 ด้านบริหารงานเชิงกลยุทธ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมชี้ให้เห็นว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการสรรหาการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้เข้าปฏิบัติงานในสถานศึกษา

2.2 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมชี้ให้เห็นว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีความคิดเร็ว คิดกว้าง แสวงหาความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอ

2.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมชี้ให้เห็นว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสื่อสารในการแก้ปัญหาทันที เพื่อแก้ปัญหาได้ทันเวลา

2.4 ด้านชักนำ จูงใจ โน้มน้าวใจ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมชี้ให้เห็นว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารใช้การติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือให้ครูและบุคลากรมีความเข้าใจตรงกัน

2.5 ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมชี้ให้เห็นว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น ด้วยความจริงใจ

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภวาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามเพศ ขนาดของสถานศึกษา สถานภาพการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สรุปได้ดังนี้

3.1 จำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า โดยภาพรวมระดับความคาดหวังทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคาดหวังแตกต่างกัน 1 ด้าน คือด้านมนุษยสัมพันธ์

3.2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันให้ความสำคัญกับความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภวาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน

3.3 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมระดับความคาดหวังทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคาดหวังแตกต่างกัน 1 ด้าน คือด้านมนุษยสัมพันธ์

3.4 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันให้ความสำคัญกับความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภวาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภวาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในประเด็นที่ศึกษา ผลการศึกษาในแต่ละประเด็นมีเรื่องที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. การที่พบว่าผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารเชิงกลยุทธ์ใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการสรรหาการคัดเลือก บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้เข้าปฏิบัติงานในสถานศึกษา ผู้บริหารสื่อสารในการแก้ปัญหาทันที เพื่อแก้ปัญหาได้ทันเวลาใช้การติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือให้ครู

และบุคลากรมีความเข้าใจตรงกัน ผู้บริหารเมตตา กรุณาต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธิกานต์ บริเอก (2564) มีประเด็นที่สอดคล้องกันดังนี้ 1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของทั้งผู้บริหารและครู อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษานี้ที่พบว่า 1. ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมักเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์และสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงได้ดี โดยเฉพาะในด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของคชา ประณีตพลกรัง (2564) ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยกล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร 2. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีผลต่อการจูงใจครูให้พัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของสุธิกานต์ บริเอก (2564) ที่พบว่า ครูมีการปฏิบัติงานในระดับมาก โดยได้รับแรงผลักดันจากผู้บริหารที่สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ 3.ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันเมื่อตรวจสอบตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งสถานศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ซึ่งสะท้อนว่าคุณลักษณะของภาวะผู้นำไม่ได้ขึ้นอยู่กับบริบทภายนอก แต่ขึ้นอยู่กับ ทักษะความสามารถในการบริหารและแนวทางการนำองค์ความรู้ของแต่ละบุคคล เช่นเดียวกับข้อ 3 ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานของครูผู้สอน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อตรวจสอบตามปัจจัยบริบทต่างๆ ซึ่งบ่งชี้ว่า ปัจจัยหลักที่ส่งผลการปฏิบัติงานของครูคือแนวทางการบริหารของผู้บริหาร มากกว่าปัจจัยด้านสถานที่หรือประสบการณ์การทำงาน และผลการศึกษาสนับสนุนข้อค้นพบของสุธิกานต์ บริเอก (2564) ที่ระบุว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานของครูในระดับค่อนข้างสูง ในระดับที่ตรวจวัดได้ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะในด้านการสร้างแรงจูงใจ การส่งเสริมนวัตกรรม และการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนการสอน สุธิกานต์ บริเอก (2564) ยังพบอีกว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวพยากรณ์ที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานของครูอย่างชัดเจนทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตรงกับงานวิจัยของสุธาสิณี สว่างศรี (2561 : 116) พบว่าประเด็นที่จำเป็นในการพัฒนาผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวน 18 ประเด็น ได้แก่ 1) การวางแผนระยะกลาง (3-5 ปี) และบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี 2) พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนด้วยงบประมาณสนับสนุน เพื่อ 3) ให้ความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ เช่น ชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชน 4) การนิเทศติดตามและประเมินผล ทั้งจากสถานศึกษาและชุมชน 5) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ต 6) การใช้ซอฟต์แวร์ที่ถูกต้องตามลิขสิทธิ์ภายในสถานศึกษา 7) การจัดห้องเรียนเทคโนโลยีที่หลากหลายอุปกรณ์ครบถ้วน 8) การบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อความเสถียรและปลอดภัย 9) การบูรณาการเทคโนโลยีในหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ 10) การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายด้วยเทคโนโลยี 11) การพัฒนาครูให้ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือจัดการเรียนรู้ 12) การส่งเสริมให้ครูเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ 13) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีตามความสนใจของตน 14) การพัฒนาทักษะ

เทคโนโลยีของผู้เรียน ให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ 15) การจัดทำเว็บไซต์โรงเรียน เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน 16) การบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี 17) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากองค์กรภายนอก เพื่อสนับสนุนสถานศึกษา 18) การให้บริการความรู้แก่ชุมชนผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งนี้ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์ (2561 : 205 - 207) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถในการคาดการณ์มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถกำหนดทิศทางการบริหารงานตามนโยบายการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนแผนการบริหาร ได้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงมีการวิเคราะห์ศักยภาพและข้อจำกัดขององค์กร เพื่อนำมากำหนดทิศทางการบริหาร

2. เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภวาริชภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยการจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารได้เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารสถานศึกษาหลายคนก้าวทันการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและการปฏิรูปการศึกษา เข้าใจวิธีดำเนินงานการใช้สื่อและเทคนิคต่างๆ สามารถสอนงานได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานด้านอื่นๆ อีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธิกานต์ บริเอก (2564) พบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งสถานศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน 4) การปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งสถานศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน 5) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโดยรวม มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างชัดเจนทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับค่อนข้างสูง 6) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจพยากรณ์การปฏิบัติงานของครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวม อย่างชัดเจนทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เพื่อให้การบริหารงานเชิงกลยุทธ์สามารถดำเนินการไปได้อย่างไม่มีอุปสรรคผู้นำผลการวิจัยไปใช้ควรคำนึงถึงการส่งเสริมการระดมทุนการศึกษาและทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล คุ่มค่า และมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้
2. เพื่อให้การบริหารงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถดำเนินการไปได้อย่างไม่มีอุปสรรค ผู้นำผลการวิจัยไปใช้ควรคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาโดยการส่งเสริมให้บุคลากรทำการวิจัยทางการศึกษาจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนและพัฒนาหาแหล่งการเรียนรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ
3. เพื่อให้การบริหารงานด้านมนุษยสัมพันธ์สามารถดำเนินการไปได้อย่างไม่มีอุปสรรคผู้นำผลการวิจัยไปใช้ควรคำนึงถึงการมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในโรงเรียน ทั้งกับครู บุคลากร นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมบรรยากาศที่ดีและลดความขัดแย้งและความตึงเครียด เสริมสร้างความร่วมมือและประสิทธิภาพการทำงาน
4. เพื่อให้การบริหารงานด้านการเชิญชวน จูงใจ โน้มน้าวใจ สามารถดำเนินการไปได้อย่างไม่มีอุปสรรค ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายขององค์กรที่มีความท้าทายและสร้างแรงบันดาลใจ สื่อสารเป้าหมายอย่างชัดเจนให้ทุกคนเห็นความสำคัญของบทบาทตนเองในความสำเร็จขององค์กร ทำให้เป้าหมายเหล่านั้นเชื่อมโยงกับความต้องการหรือความมุ่งหวังส่วนบุคคล
5. เพื่อให้การบริหารงานด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ สามารถดำเนินการไปได้อย่างไม่มีอุปสรรค ผู้บริหารสถานศึกษาควรสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาในเรื่องที่เกี่ยวกับนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงต่างๆ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความใส่ใจและแสดงความเห็นอย่างตรงไปตรงมา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านต่างๆ
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อที่จะทราบความคิดเห็นของผู้ปกครองในแต่ละกลุ่มซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผน และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียน
3. ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีส่วนในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนการจัดการประชาสัมพันธ์และการบริหารงานภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง

เอกสารอ้างอิง

- คชา ปราณิตพลกั. (2564). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (Principal Leadership).
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มจร.วิทยาเขตอีสาน,ปีที่ 2 (ฉบับที่ 1), 22-30.
<http://ojs.mbu.ac.th/index.php/hsjs/issue/view/104>
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2550). การจัดการความขัดแย้งในองค์กร (Conflict Management).
กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- บุญธรรม ไวยมิตร. (2553). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตาม
การรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 และเขต 3.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ผ่องพัทตร์ สุดสวาท. (2554). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อ
การจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดสุทธาวาท อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์
การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เมธา ภูมิเขต. (2544). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรีเขต 2 (งานนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สกุรัตน กุมพมาศ. (2550). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: มิฆเนศ.
- สุธาสินี สว่างศรี. (2560). การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ดุษฎีนิพนธ์ ค.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา, นครราชสีมา.
- สุธิกานต์ บริเอก. (2564). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของ
ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์
ค.ม. การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำเริง อ่อนสัมพันธ์. (2557) วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 4(2), 244–247.
สืบค้น จาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EdAd/article/view/57479>